

Porno vs. Porno

Una nova croada

Crítica de la representació.

Bernat Alemany Rubio
NIUB:20423211
Universitat de Barcelona
Grau en Belles Arts Curs 2023-2024

“El antídoto frente a la pornografía hegemónica no es la censura, sino la producción y circulación de propuestas alternativas”

Paul B. Preciado

ADVERTÈNCIA:

Aquest treball incorpora material sexual explícit i molt gràfic.

Resum:

És inevitable afirmar que en l'última dècada el consum i la producció de pornografia s'ha disparat amb l'ajut d'internet, la globalització i la tecnologia, entre altres. Gràcies a aquest succés ha adquirit unes dimensions inimaginables i aquesta sobre dimensionalitat ha propulsat la circulació de produccions pornogràfiques de tota mena.

Fa segles que convivim amb la pornografia i arran d'aquesta convivència han sorgit debats, restriccions, legislacions, prohibicions, penalitzacions... S'ha convertit en un tema d'anàlisi i sovint-ment fortament criticat tant pels sectors més conservadors com pels sectors més progressistes. Vist aquest panorama, amb aquest treball em proposo a indagar per trobar un punt mitjà i buscar alternatives o noves dinàmiques pornogràfiques que abracin polítiques i moviments avantguardistes per tal de crear una pornografia més *ètica*, clara i des d'altres visions *queer* i no normatives.

1. Primer de tot: Una breu història de la pornografia.

La pornografia que coneixem avui dia no té res a veure amb la seva forma més primigènia i és que si rastregem els orígens de la pornografia els podríem trobar perfectament a l'antiga Grècia, roma, Egipte... Allà hi trobem multitud d'objectes i representacions sexual, tot i que el seu propòsit és encara incert, ja que hi cap la possibilitat que simplement fossin representacions amb un valor artístic o fins i tot pedagògic. A l'Índia del s. II-III dC hi trobem una de les joies de la història de l'erotisme el *Kama-sutra*, un manual dedicat exclusivament a postures sexuals diverses que afavorien al plaer i creativitat de les parelles.

Si ens apropem una mica a la nostra època al s. XIX, on el naixement de la fotografia irromp amb un cop directe, sent aquesta el detonant de la desaparició progressiva de gravats i pintures eròtiques. En conseqüència, van començar a circular les fotografies eròtiques, noves representacions sexuals molt més explícites i realistes que ràpidament es van instaurar com el cànon.

I de la imatge estàtica passem amb la imatge a moviment, el cinema. És en aquest punt de la història on la pornografia adopta la seva forma per excel·lent i que no tornarà a canviar fins als nostres dies. Uns anys més tard se situen les primeres produccions pornogràfiques de la història. Quan parlo de cinema pornogràfic em refereixo al que concebem actualment com a pornografia, és a dir escenes de sexe explícites, d'aquesta manera, queden fora pel·lícules que per a l'època van ser trencadores i revolucionàries. I que tot i no mostrar sexe explícit van ajudar a obrir pas a una indústria que anys més tard començaria a brotar amb força . Algunes d'elles són "*The kiss*" (1896) on un simple petó de menys de divuit segons va aconseguir escandalitzar al públic americà. Un altre film va ser "*Le Coucher de la Mariée*" (1896). Un curtmetratge on es mostra una dona realitzant un *striptease* la qual és considerada una de les precursoras de la pornografia actual.

Però parlant de pornografia tal com l'entendem actualment la primera pel·lícula oficial i registrada va ser "*A L'Ecu d'Or ou la Bonne Auberge*" gravada a França l'any 1908 i amb una durada de quatre minuts narra la breu història d'amor i passió entre un soldat i una dona. Està definida dintre de la categoria de comèdia, però les seves explícites imatges la converteixen en una de les primeres produccions pornogràfiques.

Un altre d'aquestes produccions *proto-pornogràfiques*, avui dia considerada *soft-porn*. És "El Sàtir"¹ i gravada a Argentina a una data incerta que oscil·la entre 1907 i 1912. La pel·lícula o més ben dit, el curtmetratge, té una durada de quatre minuts i un argument basat en mites grecollatins. És la primera pel·lícula de la

---

¹ No és considerada la primera pel·lícula pornogràfica, ja que avui dia la seva data de creació segueix sent incerta. És per això que es prefereix posar com a avantguardista "*A L'Ecu d'Or ou la Bonne Auberge*".

història on es mostra de forma tant explícita genitals i una escena de sexe heterosexual entre una dona (interpretant una nimfa) i un home (disfressat de sàtir).

Figura 1: *Le Coucher de la Mariée* (1896)

Figura 2: Fotogrames de la pel·lícula "El sàtir" datada entre 1907-1912

Totes aquestes petites produccions, de no més de cinc minuts, van ser les innegables pioneres de la revolució de la pornografia que vindria més tard.

Durant aquells primers anys el cinema eròtic era inaccessible per a tothom i eren les classes benestants els principals consumidors d'aquest material, com a curiositat dir que aquí a Espanya, un dels principals promotors de la pornografia va ser ni més ni menys que el Rei Alfons XIII, que produïa pel·lícules per al seu propi plaer.²

Cap als anys cinquanta i seixanta, va caure "L'era dels estudis", una època en què els estudis més grans de cinema tenien el monopoli total tant de producció, filmació, distribució... I, per tant, un control total sobre el cinema. Aquesta caiguda va provocar que el cinema deixés d'estar tan censurat i controlat i d'aquesta forma es va començar a produir contingut més violent i sexual.³ En aquest punt es va iniciar una onada de popularització i de massificació de la pornografia. Aquesta nova corrent va néixer als Estats Units i aquesta pràctica es va estendre per tot el món. Va ser entre aquestes dècades i els vuitanta que es va instaurar la famosa edat d'or de la pornografia. Els Estats Units l'any 1962 comptava amb aproximadament deu cinemes exclusius on es projectava aquest contingut eròtic i cap als setanta va començar a florir per tots els carrers i ciutats, arribant a la xifra de 750. En aquesta època van començar a aparèixer noves iniciatives i productores. Es va filmar "Gola Profunda" protagonitzada per Linda Lovelace. Aquest film s'ha convertit sens dubte en una de les joies de culte tant en la cultura pop com en la història del porno.

---

² Fragment extret de la *Revista Vanity Fair*, Realeza. "Culpaba de la casquivanía de su marido, además de a él mismo, a su acólito el marqués de Viana, compañero de juergas y carabina en todas sus tropelías (incluida su labor como productor de películas porno, arte del que fue un gran impulsor en España). Cuando Viana le comunicó que se estaba estudiando que el rey se divorciase de ella, la reina tuvo un arranque de ira y cargó contra él, acusándole: "No está en mis manos castigarle como se merece. Solo Dios puede hacerlo. Su castigo le espera en la otra vida".

³ Acosta, L. (2006). Pornografía y feminismo: historia de un debate inacabado. En R. Vélez Núñez, Géneros extremos/extremos genéricos: la política cultural del discurso pornográfica (págs. 81-100). Cádiz: Universidad de Cádiz, Servicio de Publicaciones.

Va arribar el cinema, les revistes, noves actrius, actors, productors i tot un imperi es va començar a assentar en la nostra societat. Quan pensàvem que no podia arribar a més, als anys 90 va aparèixer els CD i les pel·lícules domèstiques i als 2000, que van acabar amb els establiments de cinema per a adults. I finalment l'última de les revolucions: internet, que ha propulsat la producció i el consum de contingut pornogràfic a nivells inigualables.

Figura 3: portada de la pel·lícula "gola profunda" 1972.

En el precís moment en què apareix internet i es difon contingut pornogràfic la pel·lícula pornogràfica mor completament i queden només les seves restes, és a dir escenes úniques de sexe. Les noves produccions ometen ja tota la part més artística i de guió i posen la mirada únicament en les parts de sexe explícit.

Internet compta amb milions i milions de vídeos, imatges i webs que difonen tota mena de contingut i la immensa de majoria no es revisa, aquesta impossibilitat, aquest bombardeig d'imatges explícites constants, i en general tots aquells beneficis que aporta internet han col·laborat a construir una nova pornografia, tant en l'àmbit de consum com pel que fa a producció.

Si la indústria de la pornografia ja estava tacada per escàndols que encara arrosseguem des de segles passats com la violència, la coerció, el domini, el poder... Si ara li sumem Internet s'adhereixen una quantitat inacabable de problemes més com: la falta de privacitat, la violència, l'anonimat, les càmeres als nostres dispositius, els hackers, la fàcil accessibilitat, la falta de control, l'explotació...

Amb això només vull exposar alguns dels principals arguments que es té en contra de la pornografia. Però en aquest assaig no he vingut a endimoniar les pràctiques pornogràfiques, sinó a revisar-les i a criticar-les i veure de quina manera podem revertir els danys i fer tant de la producció com del consum una pràctica més saludable, respectuosa i ètica.

2. Repercussió i acció.

En aquest apartat farem un diagnòstic sobre la pornografia moderna. No entraré en discursos a favor o en contra de la pornografia i em limitaré a assumir, com diu el sexòleg mexicà Juan Luis Alvarez Gayou que el porno son simplement “*Expresiones gráficas de la sexualidad*”⁴ i que la seva finalitat és la d'excitar i produir-nos plaer sexual. Com diu l'exactor pornogràfic Nacho Vidal, que actualment està donant xerrades a diferents pòdcasts i s'està posicionant fortament en contra dels estands de la pornografia actual diu “*El porno actual ya no és sexual, és un meme... Yo estoy cansado, agobiado, aburrido... Me pongo una peli porno... 15 minutitos, acabo, me limpio me voy a trabajar y me voy tranquilo. Ahora no, eso no sirve...*”⁵ Resulta una mica contradictori citar a Nacho Vidal, ja que en diverses ocasions s'ha mostrat en contra del postporno, però si escoltem els seus arguments és fàcil percebre la seva gran desinformació vers el tema principalment perquè entén que el postporno és el mateix que porno exclusiu per a dones. Tot i la seva posició i la seva desinformació m'ha semblat adient afegir la cita, ja que resulta molt esclaridora.

Pels motius que dona Juan Luis Alvarez Gayou i Nacho Vidal, penso que la pornografia per se, intrínsecament, no es pot concebre com un producte perjudicial pel que fa a la seva finalitat.⁶

Acceptant aquesta afirmació sobre el porno, aprofundirem en la contraportada i en la veritable part fosca que se centra primordialment en la seva indústria, els rols de poder que aquesta crea, els mitjans de difusió descontrolats, la falta d'ètica... En aquest apartat revisarem quines han sigut les conseqüències de la indústria porno *mainstream* i com s'ha lluitat per intentar o eliminar-la completament o intentar fer-la millor.

La ràpida expansió de la pornografia entre els anys 1950-1980 i l'escàndol que aquesta va portar, va fer que sorgissin respostes immediates davant aquest nou paradigma. Durant els cinquanta i seixanta, en terreny judicial es van començar els anomenats “Judicis de l'obscenitat” on varen ser jutjats per part del sector més conservador, grans magnats de la indústria eròtica com Hugh Hefner, fundador de *Playboy*, on el 4 de juny de 1963, Hefner va ser arrestat per promoure literatura obscena després de publicar un número de la seva revista eròtica *Playboy* on

---

⁴ Álvarez-Gayou Jurgenson, J. L. (2011). *Sexoterapia integral*. Editorial El manual del moderno. ISBN: 978-607-448-066-5

⁵ Nacho Vidal VS Jordi ENP https://www.youtube.com/watch?v=iMb6kF-Ppgc&ab_channel=LAALDEA (del min 7:00 fins al 7:35)

⁶ Chaparro, A. (2021). Pornografía no igualitaria: revisitando los argumentos basados en el daño. *Atlánticas. Revista Internacional de Estudios Feministas*, 6(1), 136-164.

apareixien fotos nues de Jayne Mansfield al llit amb un home⁷. El cas va ser jutjat, però la revista va superar els càrrecs. Una altra revista eròtica jutjada en aquella mateixa època va ser la famosa *Penthouse*.

Pel que fa al terreny més social i feminista, les primeres accions es van ubicar en la segona onada del moviment, en aquest context van començar a aparèixer els primers signes de rebuig cap a aquesta indústria i durant aquella època es va obrir un debat intern dintre del món feminista que, ara com ara, encara no s'ha pogut tancar. Un debat que gira entorn de l'aprovació feminista de la pornografia o el rebuig total. Durant aquella època es va formar una de les més famoses aliances: la W.A.P. les sigles de *Woman Against Pornography*. En aquest grup hi trobem autores com Catharine MacKinnon, Andrea Dworkin o Gloria Steinem on afirmaven que les pràctiques i cinema porno eren la pràctica "*central per a la subordinació de la dona*" (MacKinnon y Dworkin 1997, 40).

Va ser tal la desesperació de les feministes per tal d'intentar guanyar la guerra contra la pornografia que van arribar a aliar-se amb la dreta del president estatunidenc Ronald Reagan.

"Feministas pro-censura: consideran que la producción pornográfica hegemónica ha convertido el cuerpo de la mujer en un objeto sistemáticamente denigrado. Añaden que cuando el sexo se presenta como algo violento y esa violencia está siendo distribuida por una industria, la pornografía es la teoría y la violencia es la práctica real. Es decir, no es solo violencia, sino violencia específicamente contra la mujer.)" Morales Jaquete (2019)⁸

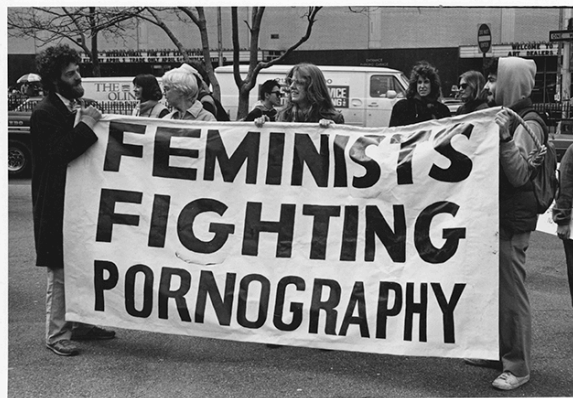

Figura 4: Pancarta amb lemes antiporno de la W.A.P. 1979.

Figura 5: Pancarta amb el nom de la W.A.P. 1970.

En aquest punt es veu de forma clara que la guerra contra la pornografia no adopta cap ideologia en concret i que tots els bàndols tenen motius diferents, però un objectiu comú, tant el bàndol progressista dominat per les feministes i activistes,

⁷ Pitzulo, Carrie (2011). *Bachelors and Bunnies: The Sexual Politics of Playboy*. University of Chicago Press. p. 66. ISBN 978-0-226-67006-5.

⁸ Morales Jaquete, P. (2019). Configuraciones narrativas sobre sexualidad: una aproximación al discurso sexual en el porno on-line y la mirada del espectador. *Encrucijadas. Revista Crítica De Ciencias Sociales*, 17, a1705.

com el bàndol conservador dominat per polítics conservadors i l'església, volien acabar amb aquesta indústria.

És cert que amb els anys s'han anat destapant casos d'abusos dintre d'indústries porno, casos que han arribat a judici i s'han declarat culpables, un dels primers i més famosos va ser el de l'actriu prèviament mencionada, Linda Lovelace, protagonista de "Gola profunda", la qual va passar radicalment de ser una de les primeres estrelles del porno a una lluitadora pels drets de les dones tot just després de destapar els abusos que va patir mentre rodava la popular pel·lícula.

Durant els anys setanta va protagonitzar tota mena de material pornogràfic i anys més tard, l'any 1980, va escriure la seva autobiografia on revelava tota mena de detalls esgarrifants sobre com va ser el seu pas per la indústria. "Ordeal", és el títol i explica com rebia, amenaces i pallisses per part del seu marit i proxeneta Chuck Traynor. A més afirma que no va rebre ni un sol dòlar per haver protagonitzat la pel·lícula.⁹

Tot i l'escàndol van sortir versions que contradeien a Linda, com la de Larry Revene, el camera que va gravar la pel·lícula "dog fucker" on apareixia una escena de zoòfila entre un gos i Linda. L'any 2013 va parlar per primera vegada sobre ella, i va afirmar que Linda va participar voluntàriament, i que no se'l va obligar en cap moment.¹⁰

L'actor porno Eric Edwards, que hi va ser present en la filmació, va afirmar també que no hi va haver cap pressió, i que Lovelace semblava estar cooperant voluntàriament.¹¹

A més, la psiquiatra Judith Lewis Herman assenyala que molts detalls de les memòries de Lovelace a "Ordeal" són coherents amb un diagnòstic de TEPT complex, com la descripció de Lovelace d'una personalitat fragmentada després d'un suposat abús.¹²

Traynor va admetre haver colpejat a Lovelace, però va dir que era part d'un joc sexual voluntari, mentre que al llibre de 2005 de Legs McNeil i Jennifer Osborne, "The Other Hollywood", diversos testimonis, inclòs el director de "Deep Throat Gerard" Damiano, afirmen que Traynor colpejava a Linda a porta tancada.

Per tant, podem veure com des dels inicis de la indústria, aquesta es comença a alçar a base d'una pel·lícula rodada base de violència i intimidació.

---

⁹ Lovelace, Linda; McGrady, M. (2000). *Ordeal*. Citadel Press. pp. 110–114. ISBN 0-8065-0687-3

¹⁰ Larry Revene: Loops and Organized Crime|,31 de juliol del 2013.

¹¹ Eric Edwards: Twilight of a Shy Porn Star (6 de octubre del 2013)

¹² Herman, Judith (1992). "Complex PTSD: A Syndrome in Survivors of Prolonged and Repeated Trauma". *Journal of Traumatic Stress*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell. **5** (3): 377–391. doi:10.1002/jts.2490050305

L'any 2009, a Utah, va néixer en mans d'un equip de Mormons, una organització sense ànim de lucre titulada "*Fight the new drug*" que qualifica la pornografia com a droga i com un problema de salut pública.

La campanya no va ser gaire ben rebuda principalment per la manera de classificar la pornografia com a droga. Aquest paral·lelisme es tracta d'una qualificació vulgar, simple i amb pocs fonaments que vol difondre informació errònia, en primer lloc, no reunien les proves suficients per a relacionar la pornografia amb la mala salut.¹³

En un article publicat a "*The Salt Lake Tribune*", un conjunt de terapeutes sexuals va afirmar que "*Fight the New Drugs*" no posseïa professionals en salut mental ni sexual, i no tenien la formació adequada per abordar aquests temes. Van assenyalar que l'afirmació del grup que la pornografia afecta el cervell com les drogues és falsa, ja que la pornografia no hi introdueix compostos químics.¹⁴

Els defensors de l'abolició de la pornografia sovint destaquen la seva suposada capacitat per causar addicció, equiparant-la a una droga. Un estudi realitzat per Vaughn R. Steele, Cameron Staley, Timothy Fong i Nicole Prause, enviat a la revista *Socioaffective Neuroscience of Psychology*, va utilitzar proves d'electrogrames per examinar els efectes de la pornografia visual en el cervell de persones que experimentaven dificultats per controlar el seu consum de pornografia. Aquest estudi va incloure cinquanta-dos "addictes al sexe", de tots dos gèneres, als quals se'ls va analitzar l'activitat elèctrica del cervell mentre contemplant imatges eròtiques.

Segons la teoria de l'addicció al sexe, es preveu que aquests individus presentin patrons cerebrals similars als d'addictes a la cocaïna, amb canvis específics en la resposta elèctrica al cervell en presència d'estímuls relacionats amb la droga. Tot i les expectatives, els resultats dels electrogrames durant l'exposició a estímuls eròtics van resultar sorprenents, ja que no es va observar la disminució anticipada de la resposta elèctrica al cervell. Contràriament, els participants van mostrar un augment en les respostes elèctriques, contradient la idea d'habituar-se o dessensibilitzar-se, com ocorre amb les drogues. Aquests resultats podrien aportar una nova perspectiva al debat sobre la pornografia i la possible addicció, subratllant la complexitat de la investigació en aquest àmbit.¹⁵

Les seves campanyes han sigut criticades també per la seva estreta vinculació amb els mormons, els seus valors i argumenten que aquestes campanyes són pura publicitat i una fàcil estratègia política¹⁶.

---

¹³ HABLIN, James. «Inside the Movement to Declare Pornography a 'Health Crisis'». *The Atlantic*, 14-04-2016.

¹⁴ PARKER, Natasha Helfer. «Op-ed: Utah students need real sex ed, not 'Fight the New Drug'». *The Salt Lake Tribune*, 02-10-2016.

¹⁵ Vaughn R. Steele , Cameron Staley , Timothy Fong & Nicole Prause (2013) Sexual desire, not hypersexuality, is related to neurophysiological responses elicited by sexual images, *Socioaffective Neuroscience & Psychology*, 3:1, DOI: [10.3402/snp.v3i0.20770](https://doi.org/10.3402/snp.v3i0.20770)

¹⁶ ALLEN, Samantha. «'Porn Kills Love': Mormons' Anti-Smut Crusade». *The Daily Beast*, 20-10-2015.

Tot i el seu enfocament poc rigorós i la seva campanya sensacionalista desinformativa i la seva vinculació amb els mormons i l'ètica i moral cristiana, aquesta organització ha aconseguit recopilar gran quantitat de testimonis de víctimes de la indústria *mainstream*, tant femenins com masculins. Aquests testimonis ajuden a destapar els abusos més recòndits dintre d'aquesta indústria i mostra en primera persona com s'han viscut i lluitat aquestes injustícies i també quines han sigut les seves desastroses seqüeles. Gràcies als testimonis es poden identificar un seguit de patrons de conducta dintre de les indústries: mals tractes, menyspreu, actuacions forçades...¹⁷

Si més no, una pràctica comprovada i que s'ha popularitzat dintre de la indústria *mainstream*, són les xarxes de captació via internet que s'utilitzen per atraure noies joves per a realitzar contingut pornogràfic amb anuncis suculents i promeses que les atrauen a caure en mans de la indústria *mainstream* porno. El modus operandi que utilitzen aquestes xarxes és el següent: Primer de tot es crea un anunci a internet a pàgines com Craiglist.com o altres pàgines de publicitat dintre de l'apartat de T.V, Cinema, Models... En aquesta publicació s'explica que si accepten la feina se'ls pagarà el vol i se'ls oferirà habitatge a una casa a destinacions com Los Angeles o Miami. Un cop allà comença la seva carrera amb altres noies que han acceptat la feina amb les quals conviurà. Per a joves de vint anys aquesta mena d'ofertes poden significar el primer pas cap a la independència i per aquest motiu accepten i allà comença l'inici del malson de moltes joves. Al principi rodar escenes és simple i els dona la falsa sensació que pot ser un treball solvent, el que passa és que a poc a poc les noies es veuen forçades a acceptar rodar escenes més violentes i amb un ritme molt ràpid, ja que si es queden estancades en rodar poques i toves escenes finalment no podran seguir endavant i no podran arribar a ser la "*porn-star*" que els hi havien garantit. És a dir, per tal de mantenir-se en la indústria les actrius s'han de sotmetre a més escenes i cada vegada més i més violentes i si no ho fan es veuen obligades a abandonar la indústria. La mitja d'activitat d'una actriu porno, depèn de com es vengui, aproximadament d'un a tres mesos i com a màxim d'un any, afirma l'actor xxx John Anthony. La frase, "*depèn de com es vengui*", és un eufemisme de com de disposada estar a sotmetre's a la voluntat de la mirada cis hetero explotadora de la pornografia.

L'any 2015 es va produir un documental on seguien els casos de tres noies que havien patit aquestes situacions, el documental es titula "*Hot Girls Wanted*" (2015) de les directores Jill Bauer and Ronna Gradus. D'aquest docu es d'on he tret les cites i la informació sobre el tema.

Un altre fort i clar argument en contra del consum de pornografia *mainstream* i els seus canals de difusió habituals, és el judici que va tenir *MindGeek*, l'empresa canadenca que controla Pornhub. Aquesta multinacional ha sigut recentment

---

¹⁷ Vídeo del canal oficial "*Fight the new drug*" on extreballadors sexuals expliquen la seva experiència dintre de la indústria del porno.
https://www.youtube.com/watch?v=t0rdSxVXrc&t=197s&ab_channel=FighttheNewDrug

demandada incloure i lucrar-se en la seva pàgina de contingut creat a base d'abusos a diverses joves, pornografia infantil, violacions entre d'altres...

A l'octubre i novembre de 2019, sis persones relacionades amb la companyia "GirlsDoPorn" van ser acusades de tràfic sexual per força, frau i coacció. Més tard va tancar la web per haver-se confirmat que contenia vídeos on les víctimes, més de quaranta, eren forçades i obligades a mantenir relacions, aquests vídeos van ser eliminats juntament amb la web que els contenia "Girls do porn", però anys després de la sentència els mateixos vídeos on els abusos havien estat confirmats van aparèixer a *Pornhub* amb milions de visites.

Aquest escàndol juntament amb contingut il·legal, com el "revenge-porn", un corrent de la *pornografia* que consisteix a publicar vídeos sexuals sense el consentiment de la parella a manera de venjança, va permetre reunir suficients proves per a confirmar que *Pornhub* s'estava lucrant de contingut creat a base d'abusos. Finalment, va ser declarada culpable i obligada a pagar 1,8 Milions de dollars, Visa, American Express, Pay Pal i Mastercard van tallar negocis, i *Pornhub*, per netejar la seva imatge, va eliminar milions de vídeos de la plataforma, va prohibir les descàrregues de vídeos per evitar difusions, va moderar el contingut i va enfortir el sistema de pujada dels vídeos a la web fent que només els usuaris verificats poguessin penjar vídeos, d'aquesta manera es feia molt més difícil lucrar-se de contingut il·legal, ja que la persona podria ser identificada fàcilment.

"Una de las problemáticas con esta plataforma y muchas otras parecidas es que permiten la pornografía no consentida, la cual se define como la publicación, sin permiso, de material gráfico de carácter sexual, y es considerada un tipo violencia de género." (Guerrero Duque, 2019)¹⁸

Per veure la magnitud dels danys d'aquesta mena de pràctiques una enquesta realitzada per l'organització civil Cyber Civil Rights Initiative, mostra com el 90% de les víctimes de *revenge-porn* són dones. A més s'explica com el material publicat a xarxes socials, també es va publicar en el 59% dels casos el nom complet de la víctima i al 49% dels casos informació sobre xarxes socials. (Cyber Civil Rights Initiative, 2013).¹⁹

---

¹⁸ Guerrero Duque, N. (2019). ¡No más pornovenganza! Esta página en Colombia te puede ayudar si fuiste víctima. Vice.
<https://www.vice.com/es/article/wjmjq/no-mas-pornovenganza-esta-pagina-en-colombia-te-puede-ayudar-si-fuiste-victima>

¹⁹ End revenge porn: A Campaign of the Cyber Civil Rights Initiative, Inc
[:https://www.cybercivilrights.org/wp-content/uploads/2014/12/RPStatistics.pdf](https://www.cybercivilrights.org/wp-content/uploads/2014/12/RPStatistics.pdf)

<p><u>Count 2</u> Production of Child Pornography On or about September 1, 2012, within the Southern District of</p>
<p><u>Count 8</u> Sex Trafficking by Force, Fraud and Coercion On or about January 2016, within the Southern District of California</p>

Figura 6: Retalls de la sentència del judici contra “GirlsDoPorn” on se'ls acusa i condemna per producció de pornografia infantil, tràfic sexual, frau i coerció entre altres... 11/8/2019

Pengem-nos aquests casos d'abusos com una raó per oposar-nos a la indústria i no pas a la pornografia, cal lluitar doncs en contra d'aquestes productores que s'han instaurat en les últimes dècades i que han ajudat a crear una indústria pornogràfica tirànica i dèspota on s'han vist tacades per escàndols de reiterats abusos, tràfic de sexe, frau... Amb aquestes accions deixen clar que el seu objectiu principal és el capital, ignorant tota mena de lleis i codis ètics.

Tot i que existeixen produccions i relacions dintre de la indústria consentides, on es lluiten per als drets de les i els treballadors sexuals habitualment hi trobem en totes elles un problema comú: un missatge. Un missatge que sí que podem condemnar i que resulta ser un dels altres grans problemes de la indústria pornogràfica, un problema que ens toca més de prop a tots i totes en l'àmbit social.

L'escena pornogràfica de les últimes dècades ha aguditzat encara més els problemes que ja de per si podíem trobar en la pornografia. Si ja hi trobàvem relacions de domini, violència, submissió... I el problema no és que apareguin aquests continguts, perquè no estem en contra de la submissió, la dominació, pràctiques sexuals més violentes i alternatives, el problema és que aquestes s'han instaurat com la norma de les relacions i queda assumit que tota persona en una relació sexual acaba buscant aquesta mena de plaers i aquestes pràctiques que es mostren en la immensa majoria de webs pornogràfiques.

“Una pornografía que lo que está haciendo es “erotizar la violencia sexual”. Erotizar el dolor de las mujeres. Cultura de la violación o la cultura del porno. Y, lo que es aún más grave (si cabe), esa pornografía es la encargada de educar a los adolescentes que asumen que lo que ven en la pantalla es lo que realmente quieren las mujeres, que su verdadero deseo es que las sometan.” (Cristina Sen, 2018 La Vanguardia)²⁰

²⁰ Sen, C. (2018, juliol 6). La pornografía, puerta de la violencia. La Vanguardia. <https://www.lavanguardia.com/vida/20180706/45708376119/pornografia-cultura-violacion-victima-violencia-sexual.html>

És fàcil fer la comprovació sobre quin són aquests llenguatges, escenes, missatges i violències que predica la indústria pornogràfica. Per tal de comprovar-ho només fa falta entrar a les tres pàgines webs porno més consumides d'internet com són: *Pornhub*, *Xvideos*, *XNXX*.

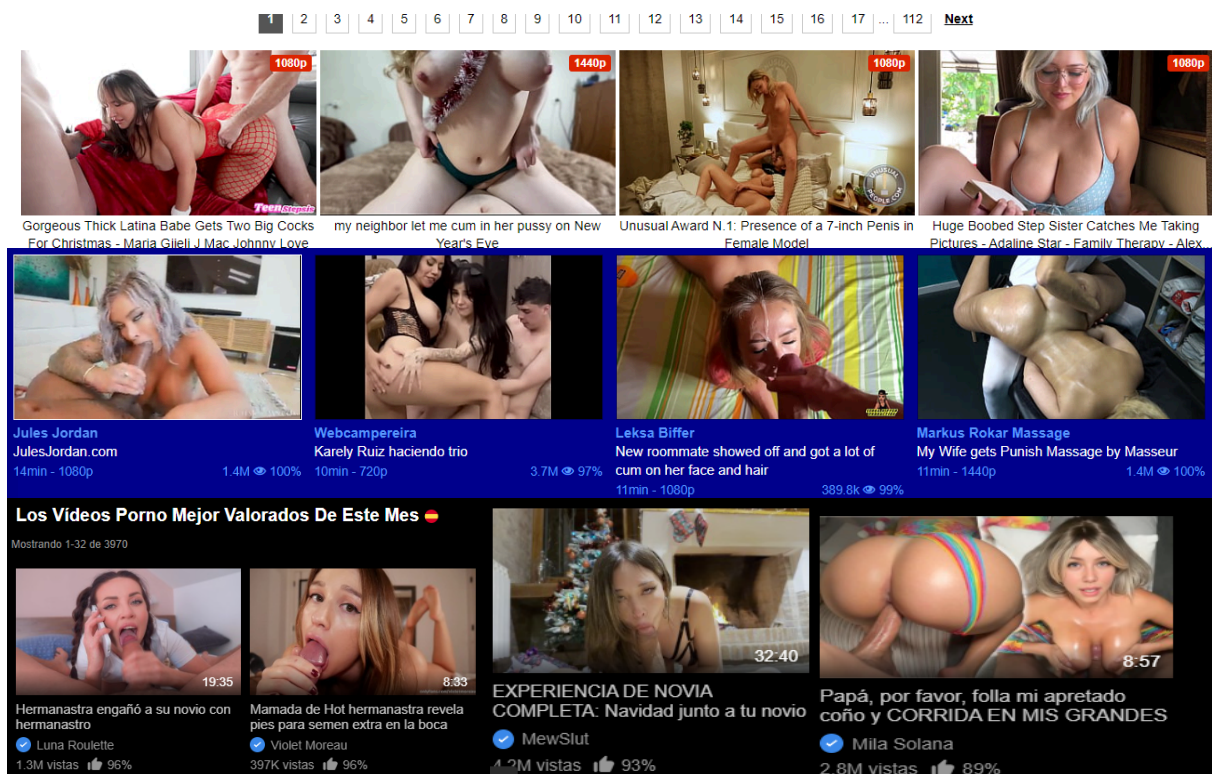

Figura 7: Començant per dalt, aquests són els vídeos més vistos al mes de desembre de 2023 a les pàgines *Xvideos*, *Xnxx* i *Pornhub*.

Podem observar com en deu dels dotze vídeos seleccionats s'està utilitzant el recurs filmogràfic del POV, sigles de *Point Of View*, traduït com a punt de vista en primera persona. "Cameras barates, sense guió i donar-li a l'actor masculí el punt de vista de la camera" diu Riley, representant d'actrius porno, durant el documental "Hot Girls Wanted", 2015 (minut 9:05.)

Aquest punt de vista reflexa de forma molt literal el *Male Gaze*, és a dir, la mirada masculina. Aquest és un concepte desenvolupat als anys setanta per la feminista i directora de cinema Laura Mulvey. Aquesta idea parla de com la representació visual a la cultura, especialment al cinema, està realitzada des de la perspectiva i pel plaer visual masculí, la qual cosa influeix en com es presenten i es representen les dones. Queda molt explícit com la indústria pornogràfica faús d'aquesta mirada i s'encarrega de representar i crear aquest model de dona sota paràmetres de plaer masculins, la majoria de vídeos responen a fantasies purament masculines i resulta

molt gràfic com en les produccions la part del cos de l'home que més ocupa, en espai de temps, són els seus genitals. La producció s'encarrega de filmar només la zona genital sense arribar a mostrar en la resta del vídeo cap altra part del cos més, a part d'en puntuals ocasions mans, peus, cara...

Mentre que de l'home només es mostra una petita porció del seu cos, la dona és constantment filmada i es mostra el cos sencer en diferents seqüències, pits, cames, anus, boca... Per tal de satisfer i retenir al públic cis-hetero que consumirà aquest contingut.

3. Una solució porno per al porno.

En les pàgines prèvies he pogut revisar quines són les bases i arguments per tal de posicionar-nos en contra de la indústria *mainstream* que domina el panorama actual. Vistos aquests veurem com des de la mateixa pornografia es pot combatre la pornografia. Des dels col·lectius postpornogràfics es pren consciència de la pornografia com a dispositiu encarregat d'establir socialment com ha de ser la vida sexual²¹. Per tant, per combatre a la indústria *mainstream* posarem el focus en pràctiques postpornogràfiques, un moviment activista que proposa noves mirades dintre de la pornografia i que té com a objectiu la millora i evolució de les produccions pornogràfiques futures. Pràctiques artístiques amb bases *queer* que combaten i debiliten de forma dura a la indústria pornogràfica *mainstream*.

La nostra era es caracteritza per haver sigut pionera a posar en pràctica teories *queer*, les noves sexualitats, noves maneres de concebre el gènere, identitats fluides, terrorisme de gènere, actitud *sex positive*, distribució no jeràrquica dels territoris corporals del plaer, ús de pròtesis, rols intercanviables, *cyborgs*, diversitat de cossos, afirmació del sexe com política, sexe anti-capacitista, *crip-queer*...²²

I resulta paradoxal, sent tan abundants aquestes pràctiques en la nostra societat, que dintre de la producció pornogràfica no han aconseguit guanyar territori i encara està purament dominada per pràctiques i accions que no fan justícia a les noves maneres de concebre el sexe. Abans d'indagar en les noves propostes s'ha d'aclarir que no tota la pornografia alternativa és realment alternativa, resulta curiós veure com la indústria *mainstream* s'ha apropiat de discursos i pràctiques *LGTBQ*, trans, tullits, lesbianes, intersex... i les ha presentat com una categoria més dintre de les seves produccions, utilitzant i impartint la seva visió heteronormativa i d'anècdota, i presentant-ho com un objecte purament de fetitxe, perdent d'aquesta manera la seva intenció política i activista.

"Se detecta en los círculos postpornográficos cierto miedo a que se pueda convertir en una moda o una estética, una categoría más de la pornografía a la que se supone que se opone"

(*Post-Op*, 2014: 194).

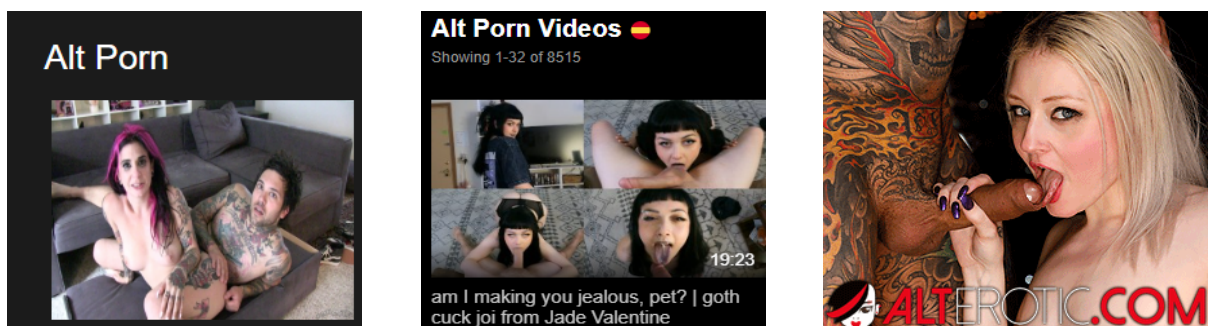

Figura 8: Captures de pantalla de diverses webs porno que mostren l'alt porn dintre d'una categoria cis-heteronormativa allunyada de pràctiques alt-por postpornogràfiques.

²¹ Centeno, A. (2016). Simbolismos y alianzas para una revuelta de los cuerpos.

²² Albuera, S. V. (2022). Postpornografía. La revolución de la periferia y sus aristas. *Kamchatka. Revista de análisis cultural.*, (19), 187-216.

Com es pot observar, no s'ha d'ajuntar el discurs postpornogràfic amb pràctiques considerades *alt-porn*, ja que aquestes només s'allunya del porno comercial pel que fa a l'estètica, és a dir, simplement es tracta d'una màscara on els actors que participen en els films pertanyen a subcultures o tribus urbanes, i és aquesta estètica el que les converteix en pel·lícules pornogràfiques dintre de la categoria alternativa i aquesta categorització no deixa d'estar dintre del porno *mainstream*. No tot el porno alternatiu entra dintre dels paràmetres i discursos de la postpornografia, però sí que existeix una pornografia alternativa postpornogràfica on petites productores independents, produccions *DIY*, aposten per una pornografia *queer* i no normativa que planta cara a la indústria des de la contracultura i els espais més *underground*.

*“El feminismo postporno y el movimiento punk comparten un cierto gusto por el feísmo, una estética barata y anticonsumista, y la conciencia de que buena parte de la batalla política se libra en el cuerpo” (Paul.B.Preciado, 2008 El Salto)*²³

L'inici de la postpornografia neix com a resposta a moviments que promouen el discurs prohibicionista pornogràfic als Estats Units. Per tal d'oposar-se a aquest discurs es va organitzar tot un moviment contracultural on es treballava per la recerca d'una pornografia amb valors *queer* i feministes. El terme postporno va ser emprat per primera vegada per l'artista Wink van Kempen juntament amb Annie Sprinkle als anys 80²⁴. Usen aquest nou terme per referir-se a imatges sexuals molt gràfiques que abandonen la intenció primigènica de ser objecte de desig i plaer i adopten una mirada més paròdica i satírica.

La performance que va impulsar aquest moviment va ser realitzada per l'artista i treballadora sexual Annie Sprinkle. On per tal d'eliminar tabús i mites sobre el cos femení, va decidir mostrar la seva vagina oberta amb un espècul. L'espectador anava passant d'un en un i posava l'ull a l'espècul per tal de poder veure amb qualitat la vagina de l'artista.

Figura 9: Annie Sprinkle realitzant la seva obra "A Public Cervix Announcement". (New York, 1990)

²³ Fernandez, Juno (2008) "Beatriz Preciado: "La pornografía es una noción política" El Santo: <https://www.elsaltodiario.com/hemeroteca-diagonal/beatriz-preciado-la-pornografia-es-una-nocion-politica-testo-yonqui>

²⁴ Trerotola, Diego (2011). «Postporno como tecnología degenerada». *El Cine y los Géneros: Conceptos Mutantes*.

Pel que fa al marc més teòric i conceptual, l'any 1989 un conjunt de feministes *pro-sex* com són: Annie Sprinkle, Verónica Vera, Candida Royalle i Frank Moore van ser les encarregades de plasmar en el seu manifest "*Post porn modern manifesto*" les principals idees d'aquesta revolta.

Les accions postporno no només es concedeix com una pràctica de producció literal de pel·lícules o vídeos pornogràfics no normatius i amb una visió *queer*, sinó que més aviat podem considerar aquest corrent com una amalgama de moltes pràctiques artístiques i activistes que van des de performances, videoart, teatre, tallers, conferències, còmics, debats...

Rastrejant el moviment postporno en territori ibèric podem ubicar el seu inici el 2002 amb el col·lectiu "*Girls Who Like Porn*" iniciat per Maria Llopis i Águeda Bañón.

Les seves obres se centraven principalment en vídeos juntament amb tallers i shows. Com indiquen al seu manifest, les seves intencions eren reivindicar els plaers de consumir i generar pornografia. Amb aquesta premissa volien assentar les bases per la construcció d'un prono *queer*, que no negui cap cos, cap pràctica consentida i reivindicar la pornografia com una eina d'empoderament, volent visibilitzar les realitats paral·leles a la indústria *mainstream* creant una nova realitat millor i més forta.

"Girlswholikeporno no son ni lesbianas ni heterosexuales ni mucho menos bisexuales. No podemos clasificar ni nuestra sexualidad ni nuestros videos dentro de ninguna de estas etiquetas y como nosotras más y más gente que ni quiere, ni puede. La multiplicidad de nuestros deseos y de nuestros cuerpos no puede categorizarse." (GWP, manifest 2004)

Altres referents dintre del món postpornogràfic espanyol ha sigut el col·lectiu Post-op. Un grup d'artistes i activistes que exploren els terrenys del gènere i la postpornografia. Realitzen la seva primera performance titulada "Rambles" a l'espai públic a les rambles de Barcelona l'any 2004 . Mostrava de forma hiperbòlica els rols dels personatges en l'imaginari del porno *mainstream*. Personatges clàssics de la iconologia pornogràfica instaurada com : un policia amb vestit de cuir practicant un fisting a una síndria, la conilleta playboy amb bigoti realitzant una pluja daurada, una nina inflable que cobra vida i decideix penetrar al seu amo... en general eren un conjunt de pràctiques metapornogràfiques en els quals els personatges *mainstream* eren parodiats a través de la contrasexualitat.

Un altre peça d'aquest col·lectiu va ser llançada l'any 2006. Amb el títol "Fantasia PostNuclear".²⁵

Una peça que denunciava a través de la literalitat d'una fàbrica les conductes antinaturals i mecanitzades dintre de la indústria pornogràfica. El vídeo revela la possibilitat de concebre el cos complet com a òrgan sexual, amb ajuda de pròtesis i

---

²⁵ Video complet a la web : <https://postop-postporno.tumblr.com/videos>

altres materials. S'inclouen a la pornografia noves identitats mutables i les minories hi són participants.

Figura 10. Post up realitzant Fantasia PostNuklea, fàbrica de zapatos, Hospitalet (2006)

Una de les pràctiques més reconegudes d'aquest col·lectiu es va fer juntament amb altres performers com Quimera Rosa, Mistress Liar, Dj Doroti Perras i cyborgs mutantes.

Titulada "*Oh-Kaña*" en homenatge a Ocaña, un dels pioners del moviment LGTB i *queer* a Barcelona i amb aquest joc de paraules amb referències a pràctiques *BDSM*, els diferents col·lectius van decidir envair l'espai públic, tal com ho feia el mateix Ocaña als anys 70, i realitzar una performance amb tot d'elements i escenes porno càdriques: cuir, cadenes, música, màscares d'animals, llums... Que construïen una orgia pública amb la qual manifestaven les diferents realitats de la sexualitat actual.

L'any 2015 van realitzar, conjuntament amb altres col·laboradors, una de les performances més polèmiques de la seva trajectòria. Aquesta va tenir lloc a l'interior de la seu de la constitució de Ciències socials a la UBA, Universitat de Buenos Aires. Les integrants de l'acció van començar a mantenir relacions sexuals al passadís de la universitat. L'esdeveniment, que no havia estat autoritzat, va alarmar al rector qui no va parar de demanar explicacions sobre la performance, el contingut va ser també difós per les xarxes socials de mans dels alumnes i va causar un gran impacte mediàtic.

Figura 11: performance postporno a la UBA, post-up (2015)

Un altre dels col·lectius impulsors de la postpornografia a l'estat espanyol varen ser Quimera Rosa. Nascuts l'any 2008, s'autodefineixen com a laboratori d'experimentació i creació on les seves recerques giren entorn de les identitats, el cos i la tecnologia. Impulsats pel marc teòric de la filòsofa Donna Haraway, Quimera Rosa veu en el cos i la sexualitat una creació artística en la qual es busquen noves identitats flexibles, híbrides i transhumanistes que trenquin amb els esquemes establerts.

“*QUOSMONAUTAS RARAS FUCKING IN THE MOON*” és el títol que porta la performance realitzada l'any 2011 al CCCB. Un conjunt de persones equipades amb armadures platejades, tubs i cascos s'aventuren en una escena postpornogràfica transhumanista al ritme dels comentaris dels treballadors de la NASA. La performance exhibeix la possibilitat de les noves pràctiques sexuals emergents així com una declaració d'intencions de les bases conceptuals i metodològiques de QR.

En terreny cinematogràfic podem destacar la presència de la pel·lícula documental espanyola “*Yes, we fuck!*” del 2015 dirigida per Raul de Morena i Antonio Centeno. Des d'una visió *punk* i anticapitalista el film investiga i mostra la realitat sexual de les persones amb diversitat funcional. Amb sis relats diferents, s'indaga en les relacions íntimes dels entrevistats i s'aborden temes com la pornografia, la prostitució i en general diferents tipus de pràctica sexual.

El film té la intenció de trencar tabús i d'acabar amb l'estigma social cap a aquest col·lectiu, el film té un clar missatge d'empoderament on es mostra que els cossos amb diversitat funcional poden ser igualment objecte de desig, obrint la porta a noves metodologies i visions sexuals. Així mateix, la postpornografia tullida queer-crip ve acompanyada sobre un debat molt distès sobre l'assistència sexual i gestió de les necessitats sexuals de les persones amb diversitat funcional. El debat encara és latent i encara s'han d'establir les bases, per aquesta raó neix Assex, un petit col·lectiu que va sorgir amb l'objectiu d'autogestionar l'assistència sexual dintre d'aquesta comunitat. “*Sin presupuesto, sin local, sin jerarquías, sin vergüenza. Unas diez personas, provenientes del activismo queer, del trabajo sexual, de la asistencia personal y de la diversidad funcional. Hicimos varias reuniones presenciales, además de la profusa comunicación telemática, y llegaron a acordarse algunos servicios*” (Centeno, A)

L'activisme postpornografia tullida i queer-crip ha sigut treballant pel col·lectiu *Post-op*. A la seva web tenen redactada la *pornopedia*, una publicació en línia autoeditada que comparteix un conjunt de joguines sexuals enfocament i adaptades per a col·lectius amb diversitat funcional. La *pornopedia* és un manual d'instruccions que ajuda a convertir o adaptar pròtesis mèdiques, cadires de rodes o altres elements diaris de col·lectius en *sex-toys* aptes per a totes i tots.

Figura 12: Possibilitats de joguines sexuals creades pel col·lectiu post up, recollits en la seva *pornopedia*.

Paul. B. Preciado, un dels principals teòrics i orquestradors del panorama *queer* al nostre territori, va ser encarregat d'organitzar el 6 i 7 de juny de l'any 2003 al CCCB una proposta titulada "*Maratón Post porno*". Amb una durada de dos dies i dues nits, Preciado proposava un seguit de seminaris i conferències per tal de fer una revisió crítica de la pornografia del segle XX i seguidament promoure les noves propostes postporno naixents. Van ser unes jornades d'art divulgació i acció.

Diana J. Torres, un altre de les grans teòriques del postporno actual amb el seu concepte pornoterrorisme. Les accions que predicava Diana amb el terme *urbansex*, parlen de la burla dels controls socials i qüestionar les limitacions socials que ens imposin dintre d'aquests espais, per aquest motiu, amb l'objectiu de trencar aquestes barreres, posiciona les seves accions en l'espai públic per tal de generar assalts pornoterroristes. Diana fomenta el sexe en l'espai públic i davant de càmeres de vigilància, d'aquesta manera podem usar-les per al nostre benefici i generar múltiples films postpornoterrorista i, per tant, resignificar a favor nostre aquesta dominació i vigilància.

5. Conclusions:

En aquesta recerca he pogut investigar sobre la història de la pornografia moderna i la seva indústria, rastrejant els seus orígens i veient com aquesta s'ha alçat i s'ha desenvolupat a base d'abusos, extorsions i interessos marcats pel capitalisme, rols de gènere i una mirada fortament masculina. No obstant això, no és coherent relacionar la pornografia per se amb abusos, hem de separar la indústria pornogràfica establerta amb la pornografia per ella sola.

En aquesta recerca he retratat els inicis d'un moviment que va néixer per oposar-se tant als moviments anti-pornografia com a la indústria pornogràfica. Aquest moviment tenia el poder per a crear les bases del que seria conegut com a postpornografia, una reestructuració total de la pornografia *mainstream* que es concebia en aquell moment, purament cishetero i abusadora. En aquells anys de canvi van començar moviments que marcarien un abans i un després en la història del cine eròtic i que aniria mutant amb les noves polítiques *queer* que anirien sorgint al llarg dels anys. Amb aquest nou enfocament i gràcies a les noves polítiques activistes va néixer l'anomenada postpornografia, que va demostrar al món sencer que existeixen altres maneres de concebre, produir i consumir aquesta contingut sexual explícit. Aquesta nova mirada pretenia ser més ètica, conscient i incloure tota mena de cossos, gèneres i dissidències que prèviament no s'havien tingut en compte a l'hora de produir material sexual.

Aquesta revolució postpornogràfica va anar guanyant territori i amb aquest treball vull aportar el meu granet de sorra a aquesta meravellosa lluita. Amb la publicació de la web pornovsporno.neocities.org vull posar a la disposició de l'internauta una sèrie d'alternatives nascudes arran d'aquestes polítiques postpornogràfiques. Alternatives que planten cara a les grans indústries i pàgines web que comprenen el monopoli de la pornografia i que són hereditàries d'un sistema instaurat anys enrere basat i construït a base de les normes cis-hetero normatives on la violència, la coerció i l'abús han col·laborat. Si ve és veritat que dintre de la pornografia encara es troba en un estat minoritari, cada cop són més les propostes nascudes que treballen per a millorar aquesta indústria, la intenció en elaborar aquesta web és fer un recull, basat en el meu criteri, de diferents pàgines web i plataformes que treballen la pornografia des d'una perspectiva postpornogràfica, ètica i feminista, si més no, no totes es podrien considerar postpornogràfiques, ja que no compleixen

amb alguns dels requisits explícits de la postpornografia; tot i això, les he decidit incloure, ja que són companyies que tot i no promoure la postpornografia de forma explícita o amb una intenció activista garanteixen en les seves filmacions els drets de les i els treballadors sexuals que hi participen, respectant les seves decisions i participen persones amb cossos no normatius, entre d'altres, fent d'aquesta manera pel·lícules de forma ètica, consentida i ben remunerades.

Maria Llopis està obertament en desacord amb Erika Lust (productora i guionista de pel·lícules pornogràfiques femenines) perquè el discurs que empara Lust per a fer les seves produccions recau en els mateixos estereotips de gènere clàssics.

“Todo lo femenino tiende a tener más estilo y diseño que lo masculino, desde tiempos inmemoriales. Y con el porno ha de suceder lo mismo; nosotras lo haremos más bonito.” (Lust, 2008: 44)

Per aquesta classe de discurs Llopis pensa que Lust contradiu les finalitats de la postpornografia, certament no li falta raó, ja que trobem a Lust com un exemple dintre de l'escena postpornogràfica. Si més no, també hauríem d'apreciar que Lust ha impulsat productores de porno ètic que ajuden a la lluita en contra de la indústria *mainstream*, per tant, per molt que una part del seu discurs no concordi del tot amb les noves perspectives postpornogràfiques no vol dir que no hàgim d'apreciar part de la seva feina.

“Por eso necesito el postporno. Porque la industria se ha encasillado en un producto lleno de clichés, de normas ridículas sobre lo que le pone al espectador medio del porno y lo que no. Porque yo no me siento identificada con ese tipo de porno, y menos todavía con el llamado porno para mujeres, que simplemente cambia unos clichés por otros con respecto a la ya encasillada representación de la sexualidad de la mujer y que obvia, denuevo, sexualidades alternativas y la pluralidad de nuestro deseo más allá de géneros y de lo que tengamos entre las piernas”. (Llopis, 2010: 53)

Cal recalcar que la majoria de les pàgines funcionen per subscripció o altres mètodes de pagament, al cap i a la fi hem de pensar que no deixa de ser la seva feina i d'aquesta manera s'asseguren poder treure rendibilitat de la seva feina, d'altra banda, la majoria de pornografia que es consumeix en webs que ofereixen contingut gratuït han sigut vídeos extrets d'altres pàgines web pornogràfiques que funcionen per subscripció, existeix en la pornografia la pirateria i és aquest el medi més utilitzat per consumir-la. Per tant, si volem consumir i col·laborar en la lluita postpornogràfica consumir aquestes pàgines amb subscripció pot ser una de les maneres.

6. Bibliografía.

Acosta, L. (2006). Pornografía y feminismo: historia de un debate inacabado. En R. Vélez Núñez, Géneros extremos/extremos genéricos: la política cultural del discurso pornográfico (págs. 81-100). Cádiz: Universidad de Cádiz, Servicio de Publicaciones.

Aguado, T. (2018). Otra política visual de la representación sexual: el porno feminista de Erika Lust. Pasavento. Revista de Estudios Hispánicos, 6(1), 43-60.

Albuera, S. V. (2022). Postpornografía. La revolución de la periferia y sus aristas. Kamchatka. Revista de análisis cultural, (19), 187-216.

Álvarez-Gayou Jurgenson, J. L. (2011). Sexoterapia integral. Editorial El manual del moderno. ISBN: 978-607-448-066-5.

Centeno, A. (2016). Simbolismos y alianzas para una revuelta de los cuerpos.

Chaparro, A. (2021). Pornografía no igualitaria: revisitando los argumentos basados en el daño. Atlánticas. Revista Internacional de Estudios Feministas, 6(1), 136-164.

Griffith, J. D., Adams, L. T., Hart, C. L., & Mitchell, S. (2012). Why become a pornography actress?. International Journal of Sexual Health, 24(3), 165-180.

Hidalgo, J. A., Gómez, D., & Vega, D. (2007). La otra mirada: El impacto social de la oscura, interactiva, violenta, poderosa y multimediática industria de la pornografía. Las claves necesarias de una comunicación para la democracia. XIX Encuentro nacional de la AMIC.

Llopis, M. (2010). El postporno era eso. Melusina.

Lovelace, Linda; McGrady, M. (2000). Ordeal. Citadel Press. pp. 110–114. ISBN 0-8065-0687-3.

Lust, E. (2008) Porno para mujeres. Una guía femenina para entender y aprender a disfrutar del cine X. Barcelona: Melusina.

Milano, Laura. Usina posporno: disidencia sexual, arte y autogestión en la pospornografía. Título, 2014.

Morales Jaquete, P. (2019). Configuraciones narrativas sobre sexualidad: una aproximación al discurso sexual en el porno on-line y la mirada del espectador. Encrucijadas. Revista Crítica De Ciencias Sociales, 17, a1705.

Preciado, B. (2002). Manifiesto Contra-sexual. Madrid: Opera Prima.

Preciado, P. B. (2020). Testo yonqui. Anagrama.

Recio Oliver, P. (2019). *Etéreo genital: Una reflexión sobre el porno mainstream español*.

Rodríguez Suárez, M. (2017). *Prácticas postporno en el Estado español. Políticas y estéticas en la representación y acción*.

Rodríguez, J. M., & Sánchez, J. F. A. (2018). *Cuerpos disidentes y diversidad funcional: lo sexual como espacio de activación socio-política*. *Millcayac: Revista Digital de Ciencias Sociales*, 5(9), 207-226.

Strossen, N. (2000). *Defending pornography: Free speech, sex, and the fight for women's rights*. NYU Press.